

Oslo kommune
Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Dato: 13.07.2015

Deres ref:

Vår ref (saksnr):

Saksbeh:

Arkivkode:

201502850-5

Synnøve Sjøflot, 23 46 11 66

300

HØRING - FORSLAG OM ADGANG TIL DISPENSASJON FRA TAUSHTESPLIKT FOR SOSIALTJENESTEN

Vi viser til departementets høringsbrev av 11.06.2015 med svarfrist 30.09.2015. Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester avgir på delegert myndighet følgende høringsuttalelse for Oslo kommune:

Vedrørende forslag om et nytt fjerde ledd i sosialtjenesteloven § 44

Oslo kommune støtter forslaget om en endring i lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven) § 44, slik at det kan gis dispensasjon for utlevering av opplysninger til politiet og kriminalomsorgen på tilsvarende måte som etter lov om arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV-loven).

Oslo kommune har enkelte kommentarer til forslaget.

Harmonisering av regelverk i NAV-kontoret

Departementet viser til at det i en årrekke har vært mulig å dispensere fra taushetsplikten i trygdellovgivningen og at dette nå er videreført i lov om arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV-loven) av 16. 06. 2006 nr. 20 § 7 fjerde ledd. Bestemmelsen ble tilføyd ved lovendring i 2009 for å hindre urettmessig utbetaling av offentlige midler, eller at midler ikke blir innbetalt til det offentlige, jf. Ot.prp. nr. 76 (2007-2008) s. 86. I tilfeller som regulert i denne bestemmelsen kan etaten gi opplysninger til andre offentlige organer uten hinder av taushetsplikten.

Ut fra lovens forarbeider ser det ut til at bestemmelsen er ment å gjelde for opplysninger med sikte på "å hindre urettmessig utbetaling av offentlige midler", jf. også utkast i høringsnotat til endringer i arbeids- og velferdsforvaltningen § 7 andre ledd første punktum. I slike tilfeller er det ofte ikke kontakt- og identifikasjonsopplysninger som er det sentrale. Departementet sier imidlertid i høringsnotatet om forslag til endring av sosialtjenesteloven § 44 at «*de aktuelle opplysningene vil i det vesentlige være av samme art som de som i dag kan utleveres etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven, i hovedsak kontakt- og identifikasjonsinformasjon*».

Videre gjelder to av de fire generelle dispensasjonsvedtakene direktoratet har gitt med hjemmel i NAV-loven § 7 fjerde ledd, kriminalomsorgens innkalling av straffedømte til straffegjennomføring og dispensasjon til Politiets sikkerhetstjeneste i enkeltsaker. Dette går vi ut fra må gjelde andre forhold enn « å hindre urettmessig utbetaling av offentlige midler, eller at midler ikke blir innbetalt til det offentlige».

I forslag til endring i sosialtjenesteloven § 44 er det presisert at bestemmelsen skal gjelde opplysninger til politiet og kriminalomsorgen. I høringsnotatet går det også frem at opplysninger som nevnt, typisk vil være kontakt- og identifikasjonsopplysninger ved etterlysning av straffedømte, ved behov for avhør, samt ved forkynnelse av dommer og innkalling til soning.

Oslo kommune er enig i at de aktuelle bestemmelsene bør være samordnet i etaten og sosialtjenesten og at det kan fremstå som kunstig at samme type kan gis ut av en statlig ansatt i NAV-kontoret, men ikke av en på det samme kontoret som er ansatt av kommunen. Dersom lovgiver skal ta stilling til en slik harmonisering av regelverket, bør det imidlertid ses hen til at dagens praksis kan være noe endret sett i forhold til hvilke situasjoner og opplysninger NAV-loven § 7 fjerde ledd var ment å gjelde. Dette sammenlignet med hva som fremgår av forarbeidene og hensynet bak bestemmelsen.

Politiets og kriminalomsorgens behov for utlevering av informasjon

Når det gjelder forslag til nytt fjerde ledd i sosialtjenesteloven § 44, er det imidlertid klart at dette skal gjelde opplysninger til «*politiet og kriminalomsorgen*» og «*i hovedsak kontakt- og identifikasjonsinformasjon*», jf. høringsnotatet punkt 1. **Innledning.** Selv om det kan være flere grunner til at regelverket bør harmoniseres, er det grunn til å tro at det avgjørende hensynet bak forslaget er politiets behov for å få utlevert informasjon fra sosialtjenesten når dette anses som nødvendig for at politiet skal kunne utføre sine pålagte oppgaver, jf. høringsnotatet punkt 3 **Behov for endring.** Videre viser departementet til at det også kan «*stilles spørsmål ved om det er riktig at sosialtjenesten med henvisning til taushetsplikten indirekte kan hjelpe personer med for eksempel å holde seg skjult for politiet*». I følge departementet må også samfunnets behov for kriminalitetsvern tillegges vekt.

Departementets forslag innebærer et regelverk der det å løse politiets oppgaver skal kunne begrunne utlevering av taushetsbelagte opplysninger fra sosialtjenesten. Oslo kommune ser at det kan være behov for et samarbeid mellom sosialtjenesten (kommunen) og politiet, også for å sikre at brukeren får best mulig hjelp. Dette er det også pekt på i eldre forarbeider, jf. Ot.prp. nr. 2 (1985-1986): «Sosialdepartementet er innstilt på å presisere overfor sosiale myndigheter og etater at et visst samarbeid med politiet ofte kan være nødvendig nettopp for å fremme deres oppgaver. Det er ikke nødvendigvis noen motsetning mellom sosialetatens og politiets virksomhet på dette området. I mange tilfelle vil det være nødvendig eller ønskelig for sosialetatens virksomhet at klienten gjør opp sitt forhold med strafferettsapparatet. (...) I slike tilfelle bør ikke taushetsplikten hindre et samarbeid som fortoner seg nødvendig.»

Samtidig er det etter Oslo kommunes mening fortsatt nødvendig å unngå at sosialtjenesten (kommunen) blir hovedkilde for politiets muligheter til å pågripe eller arrestere ettersøkte personer. Dette er ikke forenlig med det tillitsforholdet som må foreligge mellom kommunen og brukerne for at sosialtjenesten skal kunne utføre sine oppgaver og fungere etter sin hensikt. Der konsekvensen f.eks. er at brukere ikke tar kontakt med hjelpeapparatet, kan også eventuelle barn og annen familie bli skadelidende.

Dette mener vi det må bli tatt hensyn til ved eventuelle vedtak om dispensasjon, særlig dersom det blir vurdert å gi generelle dispensasjoner slik det er gjort etter NAV-loven § 7 fjerde ledd.

Når det gjelder det forhold at sosialtjenesten indirekte kan hjelpe til med å holde personer skjult for politiet, mener Oslo kommune at hensynet til det nødvendige tillitsforholdet mellom sosialtjenesten og brukerne, samt hensynet til den enkeltes personlige integritet, veier tyngre enn det forhold at sosialtjenesten i enkelte tilfeller kan kjenne til ettersøkte personers adresse. Samtidig er samfunnets behov for vern søkt ivaretatt i § 44 tredje ledd der det fremgår at opplysninger kan gis når det er nødvendig for å forebygge vesentlig fare for liv eller alvorlig skade for noens helse, jf. også avvergingsplikten i straffeloven § 139 som går foran enhver taushetsplikt.

Oslo kommune mener etter dette at det ved vedtak om dispensasjon må utvises forsiktighet for å unngå uthuling av bestemmelsene om taushetsplikt og hensynene bak disse. Dette må særlig gjelde dersom det blir gitt generelle dispensasjoner.

Med vennlig hilsen

Endre Sandvik
Kommunaldirektør

Knut Egil Asprusten
konst. sosialtjenestesejef

Godkjent og ekspedert elektronisk